

Ο ΚΑΡΑΒΑΣ

KARAVAS

Σημείωμα από τον Δήμαρχο Καραβά

Τον Ιούλιο του 1974 η Τουρκία βρήκε αφορμή και εισέβαλε στην Κύπρο, πατώντας το πόδι της πρώτα σε μια από τις πιο όμορφες παραλίες του Δήμου μας. Λεηλάτησε τη γη μας, σύλησε και κατέστρεψε τα ιερά μας, μας έδιωξε από τα σπίτια που έζησαν γονείς και πρόγονοι μας, σφετερίζεται τις περιουσίες μας και από τότε μας υποχρέωσε να ζούμε μακριά από τον αγαπημένο μας Καραβά.

Αυτόν τον Καραβά παρουσιάζει τούτο το μικρό λεύκωμα. Τη γη και την ιστορία του, τις γειτονιές και τις εκκλησίες του, την εξέλιξη και την πρόοδό του... και ό,τι παρέμεινε όρθιο από αυτόν. Για να τον γνωρίσουν, έστω και έτσι, όσοι δεν τον ήξεραν, αλλά και να κεντρίζει τη μνήμη σε μας τους Καραβιώτες. Να δείχνει ότι έχουμε μια πανάρχαια ιστορία, σπίτια και γειτονιές, σχολεία και εκκλησίες, μια πολιτιστική κληρονομιά και μια παράδοση. Ότι έχουμε έναν ιστορικό Δήμο, που είναι ζωντανός, αλλά σκλαβωμένος και καρτερά.

Περιμένει από εμάς την Ανάσταση.

Note from the Mayor of Karavas

In 1974 Turkey found an excuse and invaded Cyprus, stepping its foot first on one of the most beautiful coasts of our Municipality. She looted our land, desecrated and destroyed our temples, usurped our properties and forced us away from the houses where we, our parents and ancestors lived. Since then, we have been forced to live away from our beloved town of Karavas.

This Karavas is portrayed in this small photographic album. Its land and history, its neighborhoods and churches, its evolution and progress... and what has remained of it. So that those who have never seen it, learn about Karavas and so that we, the natives, keep its memory alive. To also show that we have a very ancient history, homes and neighborhoods, schools and churches, cultural heritage and tradition; that we have a historic Municipality, that is alive, but enslaved and waits.

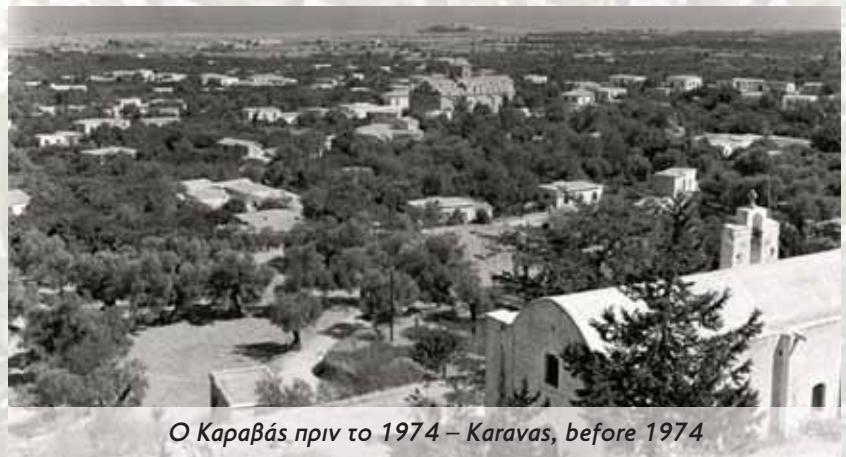
It awaits from us the Resurrection.

Εισαγωγή

Η κωμόπολη του Καραβά βρίσκεται στα βόρεια παράλια της Κύπρου στην κατεχόμενη επαρχία της Κερύνειας. Οι τέσσερις περίπου χιλιάδες κάτοικοι της κωμόπολης αναγκάστηκαν το 1974 να εγκαταλείψουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους λόγω των τραγικών γεγονότων που προκάλεσε η τούρκικη εισβολή.

Ο εκτοπισμένος Δήμος του Καραβά λειτουργεί στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου με έδρα τη Λευκωσία. Βασικοί στόχοι της αποστολής του Δήμου Καραβά είναι η σύσφιγξη των σχέσεων μεταξύ των σκορπισμένων Καραβιωτών, η προβολή της ιστορίας και του πολιτισμού της περιοχής, καθώς και η ενίσχυση των προσπαθειών για εξεύρεση μιας δίκαιης και βιώσιμης λύσης, όπου οι Καραβιώτες και όλοι οι πρόσφυγες μας θα μπορούν να επιστρέψουν στις πατρογονικές τους εστίες σε συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας με κατοχυρωμένα όλα τα ανθρώπινα δικαιώματά τους.

Ο Καραβάς πριν το 1974 – Karavas, before 1974

Introduction

The town of Karavas lies on the north coast of Cyprus, in the occupied district of Kyrenia. All the residents of Karavas, around 4,000, were forced to abandon their homes and properties in 1974, as a result of the Turkish invasion.

The displaced municipality of Karavas now operates in the government-controlled areas, in Nicosia. The municipality's main goals are to tighten the relations between its scattered residents, to promote the area's history and culture, as well as to reinforce and support the efforts for a just and viable solution to the Cyprus problem; a solution that will enable the return of all refugees to their ancestral homes under conditions of freedom and dignity and which will secure and safeguard their human rights.

Η Ευαγγελίστρια δεσπόζει του Καραβά
The church of Evangelistria at the centre of Karavas

Αεροφωτογραφία Καραβά, 1963
Aerial photo of Karavas, 1963

Τα ερείπια της αρχαίας Λάμπουσας και το λιμανάκι με τις βάρκες
The ruins of ancient Lambousa and the small harbour with its fishing boats

4

Ασημένιος δίσκος
Silver tray

Χρυσό μετάλλιο με αλυσίδα
Gold medal with chain

Ιστορία

Στην περιοχή του Καραβά υπήρχε συνεχής κατοίκηση από την προϊστορική εποχή. Λείψανα της Νεολιθικής εποχής εντοπίστηκαν στην τοποθεσία «Γύρισμα» στην Πάνω Γειτονιά του Καραβά και σε άλλες περιοχές ανακαλύφθηκαν αγγεία Γεωμετρικής και Αρχαϊκής εποχής.

Μέσα στα δημοτικά όρια του Καραβά, σε μικρή απόσταση από τη θάλασσα, στην περιοχή «Καταλύματα», βρίσκεται η ακρόπολη της Λάμπουσας, μιας πόλης που άκμασε από την Κλασική ως την Πρωτοβυζαντινή περίοδο και καταστράφηκε από τις Αραβικές επιδρομές τον 7ο αιώνα μ.Χ. Χαρακτηριστικά δείγματα του πλούτου της, είναι οι

θησαυροί της Λάμπουσας, που βρέθηκαν εκεί και περιλαμβάνουν κοσμήματα, εκκλησιαστικά σκεύη και ασημένια κουτάλια. Σημαντικότερο εύρημα είναι μια σειρά από εννιά ασημένιους δίσκους που έχουν ανάγλυφες παραστάσεις από τη ζωή του Δαβίδ. Πολλά αντικείμενα από τους θησαυρούς της Λάμπουσας εκτίθενται στο Κυπριακό Μουσείο, στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, το Βρετανικό Μουσείο και σε άλλα μεγάλα μουσεία.

Τη μεσαιωνική εποχή [14ος-15ος αι.] αναφέρεται οικισμός με το όνομα Πραστειό του Καραβά [Prastio di Caravo], στον οποίο ανήκε η μονή της Αχειροποιήτου.

*Τα Καταλύματα, τα ερείπια της Λάμπουσας
Katalymata, the ruins of Lambousa*

*Ψηφιδωτά πατώματα στη Λάμπουσα. Ανασκαφές του
Τμήματος Αρχαιοτήτων – Floor mosaics of Lambousa.
Excavations of the Department of Antiquities.*

Χρυσά περίτεχνα κοσμήματα – Gold jewellery

5

History

The area of Karavas has always been inhabited since the Prehistoric times. Remains of the Neolithic Era were found in the area called “Gyrisma”, in the town’s “Pano Gitonia”. Clay vessels of the Geometric and Archaic period were also discovered in other areas of Karavas.

Within the municipal boundaries of Karavas, very close to the sea, in the area called “Katalymata”, lies the acropolis of the ancient city of “Lambousa”, which prospered from the Classical period up to the Early Byzantine period, when it was destroyed by the Arabs in the 7th c. The famous “Lambousa Treasures” found in the

area, which include objects like jewellery, religious items and silver spoons demonstrate its economic and cultural growth. The most important part of the treasure is a collection of nine silver trays depicting scenes from the life of David. Items of the Lambousa treasures are exhibited in the Archaeological Museum of Cyprus, the New York Metropolitan Museum, the British Museum, and in other museums abroad.

During the Medieval Period (14th-15th c.), the settlement “Prastio di Caravo” existed, in which the church of Acheiropoietos belonged to.

*Ασημένιο κουτάλι
με μορφή ζώου – Silver
spoon depicting an animal*

Ο Δήμος Καραβά

Με τον ερχομό των Άγγλων και τη δημιουργία των πρώτων δημαρχείων, ο Καραβάς ανακηρύχθηκε σε Δήμο το 1884.

Όλα τα Δημοτικά Συμβούλια που υπηρέτησαν στον Καραβά, καθώς και τα αθλητικά και πολιτιστικά Σωματεία της κωμόπολης, ανέπτυξαν πλούσια δραστηριότητα με αποτέλεσμα ο Καραβάς να παρουσιάζει αξιόλογη οικονομική άνθηση και ξεχωριστή δράση σε κοινωνικές, πολιτιστικές, εθνικές και αθλητικές εκδηλώσεις.

Σε κεντρική λεωφόρο του Καραβά, στη λεωφόρο Πραξάνδρου, ανεγέρθηκε το 1958 μεγαλοπρεπές Δημοτικό Μέγαρο, το οποίο στέγαζε τα γραφεία του Δήμου, τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, κινηματοθέατρο και τη δημοτική αγορά.

*Το Δημαρχείο Καραβά επίκεντρο των εθνικών εορτασμών
The town hall of Karavas, epicentre of all national celebrations*

Πανηγυρική δοξολογία την 25η Μαρτίου στην εκκλησία της Ευαγγελίστριας που γιόρταζε – The religious celebration of March 25th at the courtyard of Panagia Evangelistria

---

The Municipality of Karavas

Karavas was declared a municipality in 1884, after the arrival of the English colonists.

All the Municipal Councils that served Karavas, along with the Cultural Associations of the town, contributed to the economic, social and cultural development of the town.

The Town Hall was built in 1958 on the main street of Karavas, the “Praxandrou Avenue”, and housed the offices of the Municipality, the Library, the Municipal Theatre and the Market.

Εγκαίνια του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης στο Δημαρχείο – The inaugural ceremony of Karavas Folk Art Museum at the town hall premises

*Από τη Γιορτή του Απόδημου Καραβιώτη
The Feast of the Expatriates from Karavas*

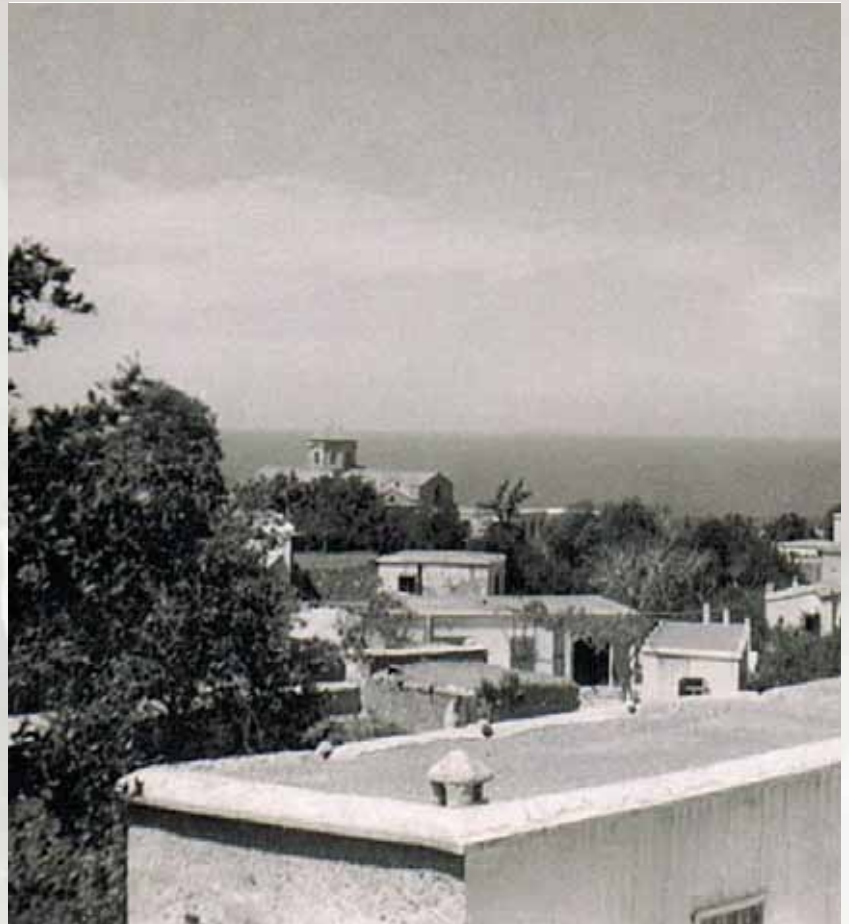

Διοικητική διαίρεση

Ο Καραβάς αποτελείται από τέσσερις γειτονιές, την Πάνω Γειτονιά, την Έξω Γειτονιά, την Πετρογειτονιά και τον Άγιο Ανδρέα. Διοικητικά, η κάθε γειτονιά θεωρείται κοινότητα και έχει τον δικό της κοινοτάρχη και κοινοτικό συμβούλιο.

Η Πάνω Γειτονιά είναι κτισμένη κοντά στο κεφαλόβруσο, την «Παλιά Βρύση», δεξιά και αριστερά μιας καταπράσινης κοιλάδας. Εκεί βρίσκονται οι παλιοί μύλοι και η περιοχή στολίζεται από θεόρατα πλατάνια και πεύκα. Η Πετρογειτονιά ή Κάτω Γειτονιά απλώνεται στην πεδινή περιοχή ανάμεσα στο βουνό και τη θάλασσα. Εκεί βρίσκονται τα νεοκλασικά αρχοντόσπιτα του Καραβά.

Στη δυτική πλευρά εκτείνεται η Έξω Γειτονιά. Τα τελευταία χρόνια, στα ανατολικά του Καραβά, κοντά στο ερειπωμένο εκκλησάκι του Άγιου Ανδρέα, είχε αναπτυχθεί οικιστικά και οικονομικά μια καινούργια περιοχή, η ενορία του «Άη Αντριά».

Administrative division

Karavas is comprised of four neighbourhoods/parishes; Pano Gitonia, Exo Gitonia, Petrogitonia and Agios Andreas. Administratively, each neighbourhood is considered to be a Community and therefore has its own Community President and Council.

Pano Gitonia was built on the site where the old mills were located, near the natural spring “Kefalovrysos”, or “Palia Vrysi” (Old Fountain), around a green valley with huge plane and pine trees. Petrogitonia, or Kato Gitonia as is also known, lies between the mountains and the sea. Rich neoclassical houses are found in this neighbourhood. Exo Gitonia extends to the west side of the town. A few years before the invasion the “Ais Andrias” parish began to develop on the east side of Karavas, built near the ruins of the deserted chapel of Agios Andreas.

Εκπαίδευση

Αρχικά τα παιδιά από τον Καραβά, τη Λάπηθο και τα γύρω χωριά παρακολουθούσαν μαθήματα στο μοναστήρι της Αχειροποιήτου. Από τα μέσα του 19ου αιώνα λειτούργησαν χωριστά δημοτικά σχολεία στον Καραβά και στη Λάπηθο. Το Δημοτικό Σχολείο Καραβά λειτούργησε κοντά στον χώρο όπου κτίστηκε αργότερα η εκκλησία της Ευαγγελίστριας.

Από το 1883 λειτούργησε χωριστά Παρθεναγωγείο και έτσι αυξήθηκε ο αριθμός των μαθητριών.

Πριν το 1974 λειτουργούσαν στον Καραβά η Α' και η Β' Αστική Σχολή ως μικτά σχολεία που πρόσφεραν τη δημοτική εκπαίδευση. Λειτουργούσε επίσης ιδιωτική σχολή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Α' Αστική Σχολή Καραβά, 1956
The First Urban School of Karavas, 1956

Γραφείο δασκάλων, Α' Αστική Σχολή Καραβά – Teachers' office, First Urban School of Karavas

Education

Οι Ναυτοπρόσκοποι του Καραβά, 1952 – Karavas' Sea Scouts, 1952

*Το μοναστήρι της Παναγίας Αχειροποιήτου
The Monastery of Acheiropoietos*

Initially, the children from Karavas, Lapithos and the neighbouring villages attended classes at the monastery of Acheiropoietos. In the mid- 19th c., separate primary schools started to operate in the two towns. The Primary School of Karavas operated near the area where the Church of Panagia Evangelistria was later built.

In 1883, a girls' school started to operate and thus the number of girls attending school increased.

Before 1974 there were two primary schools, the First and the Second Urban School of Karavas that operated as mixed gender schools. In Karavas there was also a private high school.

Α' Αστική Σχολή Καραβά – The First Urban School of Karavas

Η Λεμονοκαλλιέργεια

Σημαντική υπήρξε η οικονομική άνθηση της περιοχής ως αποτέλεσμα της εμπορικής δραστηριότητας, της ανάπτυξης της βιοτεχνίας και της πλούσιας γεωργικής παραγωγής. Στα νεότερα χρόνια η λεμονοκαλλιέργεια βρισκόταν στην άνθησή της. Με τη δημιουργία της Συνεργατικής Ένωσης Λεμονοπαραγωγών Επαρχίας Κερύνειας [ΣΕΛΕΚ] η εμπορία των λεμονιών, του χρυσού προϊόντος της περιοχής, είχε απογειωθεί. Η ΣΕΛΕΚ διέθετε ιδιωτικό συσκευαστήριο και έκανε απευθείας εξαγωγές λεμονιών.

Σημαντικός παράγοντας στην ανάπτυξη της περιοχής, πέρα από τις ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες ήταν το κεφαλόβρυσο, το νερό της «Παλιάς Βρύσης», που πότιζε τον εύφορο κάμπο του Καραβά. Παράλληλα, το νερό του κεφαλόβρυσου σε πιο παλιά εποχή βοηθούσε και στη λειτουργία των μύλων για το άλεσμα του σιταριού.

Η ηγεσία της ΣΕΛΕΚ με εμπόρους λεμονιών από το εξωτερικό στους λεμονόκηπους του Καραβά – Leading members of SELEK with foreign lemon traders at the lemon groves of Karavas

---

Lemon Cultivation

The area had a notable economic growth as a result of the trade, the industrial development and the rich agricultural production. In the years prior the Turkish invasion, lemon cultivation was at its peak. With the establishment of the Cooperative Society of Lemon Producers of Kyrenia District (SELEK), the trade of lemons increased rapidly.

Apart from the ideal weather conditions, it was the water running from the town's natural spring, irrigating the fertile plains of Karavas, which contributed to the development of the area. In the old times, the water of the spring was also used to run the mills for wheat grinding.

Ο Τουρισμός

Το ιδανικό κλίμα και οι παραλίες του Καραβά βοήθησαν από παλιά στη δημιουργία μικρών ξενοδοχείων και στην ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού.

Τα τελευταία χρόνια πριν την τούρκικη εισβολή παρατηρήθηκε στον Καραβά μια ραγδαία ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα. Μοντέρνα ξενοδοχεία, καινούρια εστιατόρια και κέντρα αναψυχής εξυπηρετούσαν ντόπιους και ξένους.

Μερικά από αυτά ήταν τα ξενοδοχεία «Κλέαρχος», «Νεραίδα», «Ζέφυρος», «Μάρε Μόντε» και τα εξοχικά κέντρα «Φοντάνα Αμορόζα», «Πράσινη Κοιλιάδα», «Μύλοι», «Χρυσός Βράχος», «Πλατάνια», «Πέντε Μίλι».

Το ξενοδοχείο «Ζέφυρος» – The hotel “Zephyros”

Η παραλία «Ζέφυρος» - “Zephyros” beach

Η παραλία «Μάρε Μόντε» – “Mare Monte” beach

Tourism

Karavas' ideal climate and its beautiful beaches contributed to the creation of small hotels and the development of local tourism.

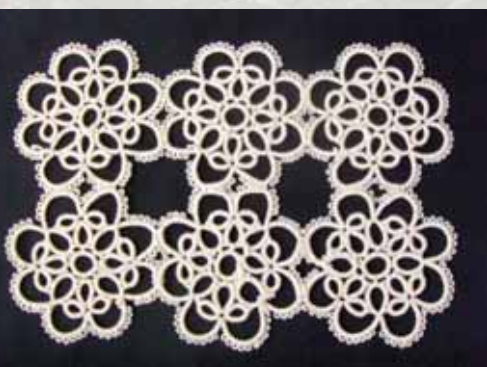
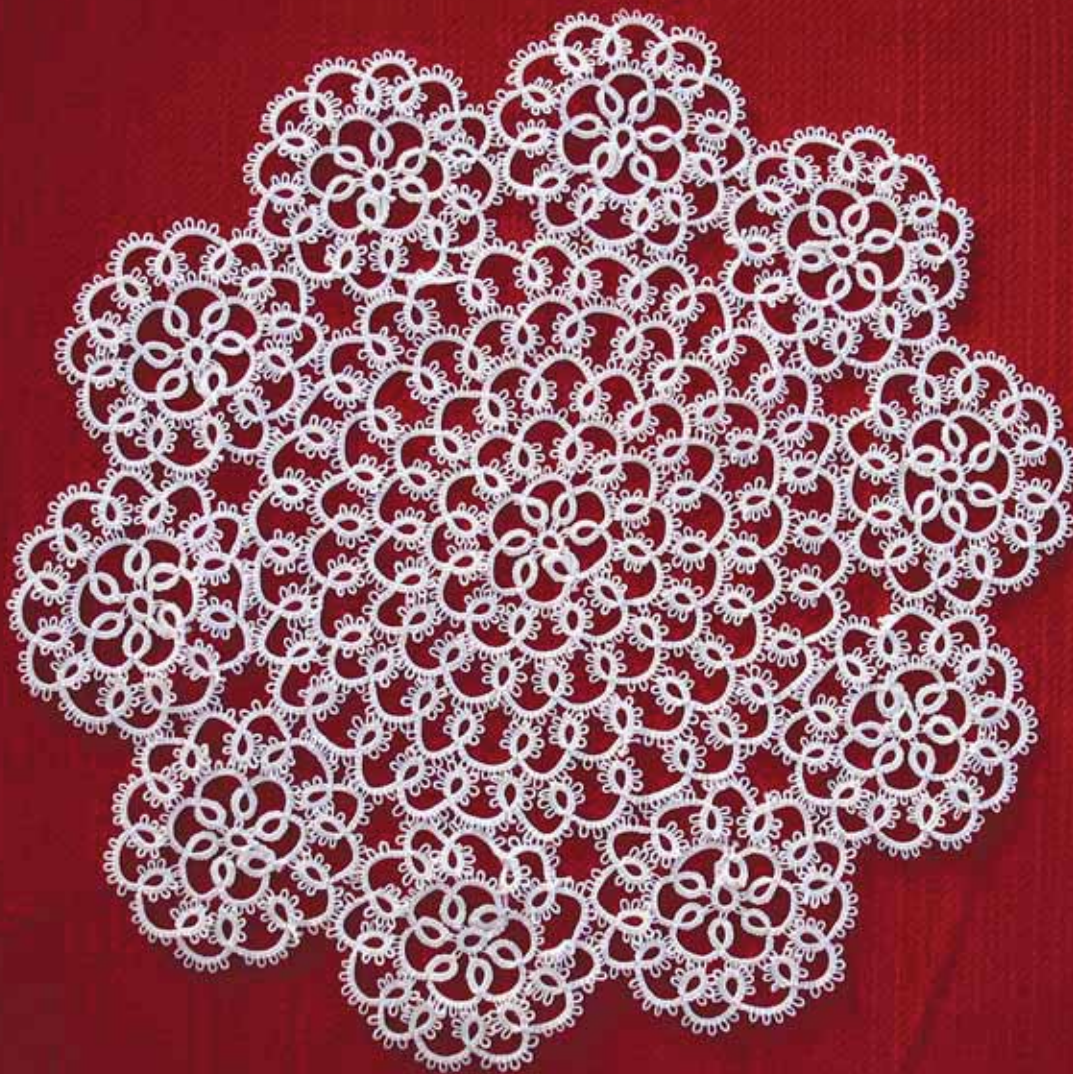
A few years before the Turkish invasion, Karavas had experienced a rapid growth in tourism. Modern hotels were constructed and new restaurants catered to the needs of locals and foreign tourists.

Some of them were the hotels “Clearhos”, “Neraida”, Zephyros”, “Mare Monte” and the restaurants “Fontana Amoroza”, “Prasini Kilada”, “Mili”, “Chrysos Vrahos”, “Platania” and “Pente Mili”.

Το εξοχικό κέντρο «Μύλοι» – The restaurant “Mili”

Η Χειροτεχνία

Αξίζει να σημειωθεί επίσης η ξεχωριστή και πολύ παλιά επίδοση των Καραβιωτών σε κλάδους της χειροτεχνίας, όπως η ξυλουργική και η υφαντική, που οργανώθηκαν πάνω σε εμπορική βάση.

Η δαντέλα του «φερβολιτέ», απaráμιλλη σε τέχνη και ομορφιά, αποτελούσε το στολίδι των καραβιώτικων σπιτιών και ταυτόχρονα πρόσφερε ένα επιπλέον εισόδημα στα νοικοκυριά. Το 2017 ο φερβολιτές εντάχθηκε στον κατάλογο της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Κύπρου.

17

Crafts

The people of Karavas showed remarkable talent in crafts, like woodcarving and weaving, which were organized on a commercial basis.

The unique in beauty and technique, lace “fervolites” which used to adorn the houses of Karavas was also used for commercial purposes, in order to contribute to the family budget. In 2017, the lace “fervolites” was inducted in the National Intangible Cultural Heritage of Cyprus.

Άγιος Γεώργιος

Στον Καραβά λειτουργούσαν πριν το 1974 τρεις ενοριακές εκκλησίες, της Ευαγγελίστριας, του Αγίου Γεωργίου και της Αγίας Ειρήνης.

Η ενοριακή εκκλησία του Αγίου Γεωργίου του Μεζερέ βρίσκεται στη νοτιοανατολική πλευρά του Καραβά. Προϋπήρχε εδώ μοναστήρι που διαλύθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα. Είναι γνωστός ο τότε ηγούμενος Λεόντιος Χατζηγιάννης, ο οποίος, σύμφωνα με την τοπική παράδοση, είχε πρωτοστατήσει στον εφοδιασμό του Κανάρη το 1821.

Το 1825 η μικρή εκκλησία της διαλυμένης μονής μετατράπηκε σε ενοριακή εκκλησία. Η σημερινή εκκλησία κτίστηκε στη θέση της παλαιότερης το 1843-1854. Είναι βασιλική με πολυγωνικό τρούλο. Το εικονοστάσιο της εκκλησίας ήταν έργο του ζωγράφου Μιχαήλ και φιλοτεχνήθηκε το 1857.

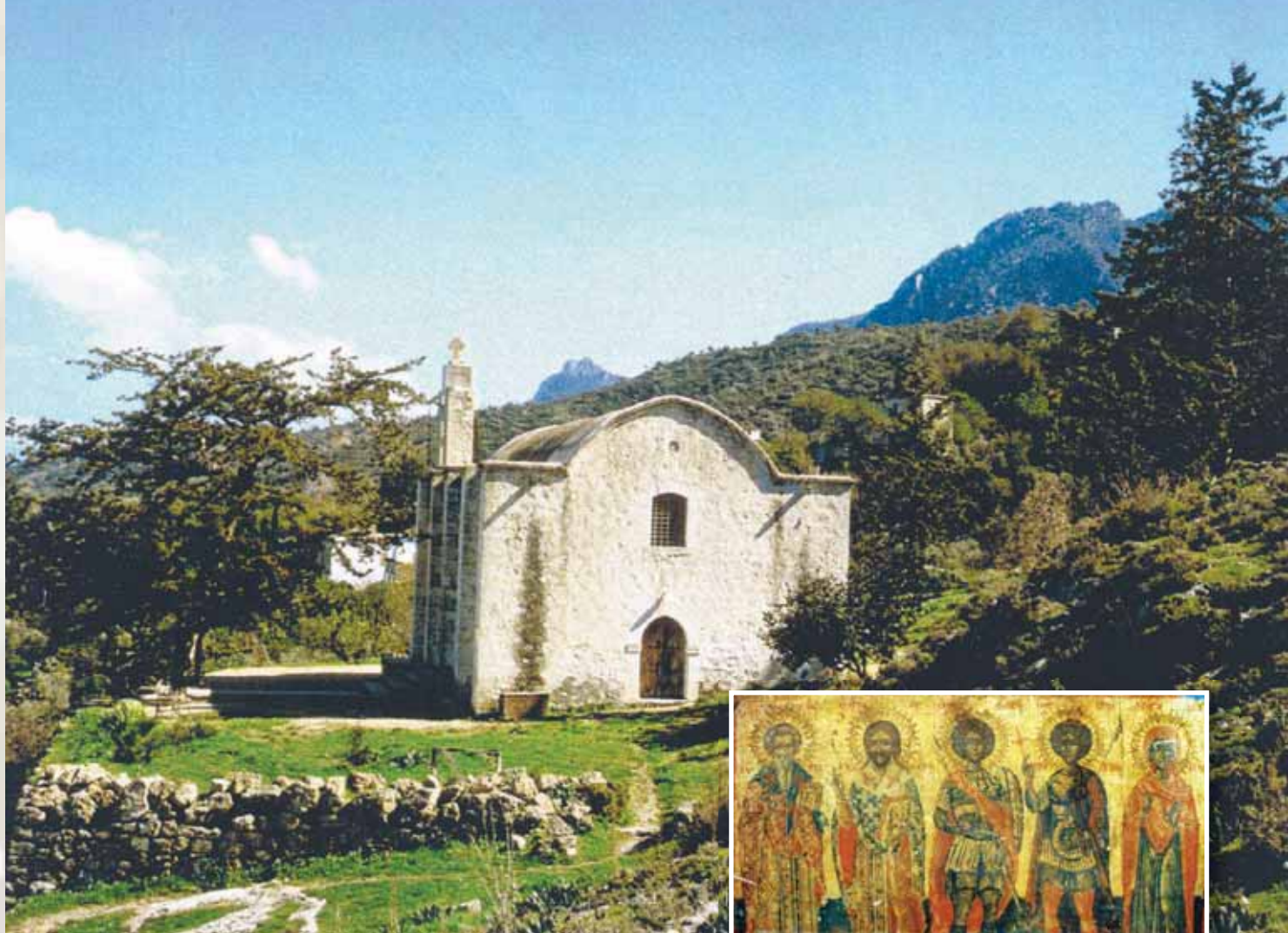
Agios Georgios

Before 1974, Karavas had three parish churches, the churches of Panagia Evangelistria (Annunciation of the Virgin Mary), Agios Georgios (Saint George) and Agia Irini (Saint Irene).

The church of St. George was built in the southeast of Karavas, on the site of an earlier monastery, which was destroyed at the beginning of the 19th c. The Abbot of the church Leontios Hadjiyanis, is believed to have significantly contributed to the collection of aid for Kanaris, in 1821.

In 1825 the small church was turned into a parish church. The existing basilica church was built between 1843 and 1854 and it has a polygonal dome. The iconostasis was the artistic creation of the painter Michael and was completed in 1857.

Αγία Ειρήνη

Η Αγία Ειρήνη είναι κτισμένη πάνω σε μια βουνοπλαγιά του Πενταδακτύλου στη νοτιοδυτική πλευρά του Καραβά. Κτίστηκε το 1804 από τον Πρωτοσύγκελο Λαυρέντιο και τον γιο του Χ' Νικόλα, τον γνωστό πρόκριτο που μαρτύρησε μαζί με άλλους προύχοντες του νησιού στις σφαγές του Ιουλίου του 1821. Η εκκλησία της Αγίας Ειρήνης είναι απλή μονόκλιτη καμαροσκεπής βασιλική με πολυγωνικό ιερό.

Το εικονοστάσιο κατασκευάστηκε στις αρχές του 19ου αιώνα με έξοδα του Λαυρέντιου και του Νικολάου προσκυνητού «κτιτόρων του αγίου οίκου», όπως αναφέρεται στην εικόνα της Αγίας Ειρήνης. Από τις εικόνες της εκκλησίας η εξαιρετική εικόνα του 1766, που είχε κλαπεί κατά την τουρκική εισβολή και παρουσιάζει τον Άγιο Ευτύχιο, τον Άγιο Ελευθέριο, τον Άγιο Γεώργιο, τον Άγιο Προκόπιο και την Αγία Μαρίνα, επαναπατρίστηκε μετά από ενέργειες της Ιερής Αρχιεπισκοπής Κύπρου.

Agia Irini

The church of St. Irene is built on the mountainside of Pentadaktylos, in the southwest of Karavas. The church was built in 1804 by Protosiggelos Lavrentios and his son Hadjinikolas, who was killed by the Turkish ruler of Cyprus during the massacre of July 9th, 1821. The church is a single-naved, vaulted basilica with a polygonal sanctuary.

Its iconostasis was constructed at the beginning of the 19th century at the expense of Lavrentios and Nicolaos, as stated on the inscription found on the icon of St. Irene. One of the most notable icons of the church, which dates back to 1766, depicts St. Eftichios, St. Eleftherios, St. George. St. Prokopios and St. Marina. The icon was stolen after the invasion, but repatriated with the help of the Church of Cyprus.

Θωράκιο με τον Ευαγγελισμό της Παναγίας
Parapet depicting the Annunciation of Virgin Mary

20

Ο δικέφαλος στην είσοδο της
 εκκλησίας – *The two-headed
 eagle at the entrance
 of the church*

Θωράκιο με τον Άγιο
 Δημήτριο – *Parapet depicting
 St. Demetrios*

Παναγία Ευαγγελίστρια

Στο κέντρο της κομπόλης βρίσκεται η μεγαλύτερη εκκλησία του Καραβά, η Παναγία Ευαγγελίστρια. Ο χώρος αγοράστηκε από το μοναστήρι του Κύκκου και η εκκλησία κτίστηκε την περίοδο 1906-1917 με έρανο μεταξύ των κατοίκων και εποπτεία του τότε δημάρχου Γρηγόρη Χατζηλάμπρου. Πρωτομάστρος της εκκλησίας ήταν ο Καϊμακλιώτης Ιωσήφ Κουρσουμπάς.

Οι εικόνες, όλες σχεδόν, είναι έργα του διάσημου ζωγράφου Φραγκουλίδη. Το ξυλόγλυπτο εικονοστάσιο, ο δεσποτικός θρόνος και το προσκυνητάριο είναι έργα του Φυλακτή Ταλιαδώρου και του μαθητή του Σάββα Ταλιαδώρου το 1952.

Η μεγαλόπρεπη εκκλησία της Ευαγγελίστριας αποτελούσε το κέντρο της θρησκευτικής και εθνικής ζωής του Καραβά.

Panagia Evangelistria

At the centre of the town lies the largest church of Karavas, Panagia Evangelistria. The church was built in 1906-1917 with the proceeds of a fundraising among the inhabitants, under the supervision of the then mayor Gregoris Hadjilambros. It was constructed by the master-builder Joseph Koursoumbas.

Almost all the icons of the church were creations of the famous painter, Frangoulides. The wood carved iconostasis, the throne and the icon stand were masterfully carved in 1952, by Fylaktis Taliadoros and his student Savvas Taliadoros.

The majestic church of Evangelistria was the centre of the religious and national activities of Karavas.

Άγιος Ευλάλιος

Επίσης στα δημοτικά όρια Καραβά, στην περιοχή της αρχαίας Λάμπουσας βρίσκονται το ιστορικό μοναστήρι της Αχειροποιήτου και ο ναός του Αγίου Ευλαλίου αφιερωμένος στον πρώτο επίσκοπο της Λάμπουσας.

Ο Άγιος Ευλάλιος, φραγκοβυζαντινού ρυθμού, είναι χτισμένος τον 16ο αιώνα πάνω στα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής του 5ου-6ου αιώνα. Είναι αφιερωμένος στον Ευλάλιο, πρώτο επίσκοπο της Λάμπουσας.

Agios Evlalios

The Franco-byzantine church of St. Evlalios was built in the 16th C. on the ruins of an Early Christian basilica of the 5th-6th C. It is dedicated to the first Bishop of Lambousa.

Within the municipal boundaries of Karavas, in the area of ancient Lambousa there are two more churches, the monastery of Acheiropoietos and the church of Agios Evlalios, dedicated to the first Bishop of Lambousa.

Παναγία Αχειροποίητος

Στην εκκλησία της Παναγίας Αχειροποίητου είναι ενσωματωμένα τμήματα από την παλαιοχριστιανική βασιλική του 6ου αιώνα. Ο κύριος ναός, χτίσμα του 11ου αιώνα είναι του εγγεγραμμένου σταυροειδούς τύπου. Ο νάρθηκας του 12ου αιώνα είναι βυζαντινός και ο εξωνάρθηκας φραγγοβυζαντινού ρυθμού του 15ου-16ου αιώνα. Το 12ο αιώνα ο ναός κοσμήθηκε με τοιχογραφίες. Ανάγλυφα θωράκια της παλαιοχριστιανικής εποχής είναι ενσωματωμένα στο ξυλόγλυπτο εικονοστάσιο.

Κατά τα μέσα του 18ου αιώνα το μοναστήρι λεηλατήθηκε από τους απίστους, σύμφωνα με τον αγιογράφο της θαυματουργής εικόνας της Παναγίας, μέσα στην οποία πιστεύεται ότι βρίσκεται το Άγιο Μανδήλιο. Το εικονοστάσι της Αχειροποίητου ξαναφτιάχνεται με εικόνες του 18ου αιώνα

και των αρχών του 19ου αιώνα. Εικόνες από την εκκλησία της Αχειροποίητου βρίσκονται σήμερα στην εκκλησία του Αρχαγγέλου στην Κερύνηα, που μετατράπηκε σε μουσείο εικόνων.

Η μονή ήταν θρησκευτικό κέντρο της περιοχής και μέχρι το 1222 μ.Χ. ήταν η έδρα του Επισκόπου Λάμπουσας. Ο επίσκοπος της Λάμπουσας συγκαταλεγόταν ανάμεσα στους δεκαπέντε επισκόπους του νησιού.

Η εκκλησία γιορτάζει στις 15 Αυγούστου, ημέρα της Κοίμησης της Θεοτόκου, και στις 16 Αυγούστου ημέρα του Αγίου Μανδηλίου. Το μοναστήρι είχε μοναχούς ως τις αρχές του 20ου αιώνα. Τα τελευταία χρόνια και μέχρι το 1974 λειτουργούσε στην εκκλησία της Παναγίας κάθε Δευτέρα ο εφημέριος της Αγίας Ειρήνης Καραβά, ο παπά-Ιάκωβος Κύρκος.

Panagia Acheiropoietos

In the church of Acheiropoietos, some parts of a previously built 6th c. Early Christian basilica were incorporated. The main part of the church is of cruciform style and was constructed in the 11th c. The narthex, which dates back to the 12th c., is of byzantine style, while the outer narthex of the 15th-16th c. is of Franco-byzantine style. During the 12th c. the monastery was decorated with frescoes. Embossed parapets of the Early Christian period are incorporated in the wooden iconostasis.

In the mid-18th c., the monastery was pillaged, according to the painter of the miraculous icon of Virgin Mary, which it is believed to hide the Holy Cloth (Holy Shroud). The iconostasis was reconstructed with icons of the 18th c. and the

beginning of the 19th c. Today some of the icons of the church of Acheiropoietos are exhibited at the church of Archangel in Kyrenia, which has been turned into an icon museum.

The monastery was the religious centre of the area and until 1222 AD was the headquarters of the Lambousa Bishop, who was one of the fifteen bishops of the island.

The church used to celebrate on August 15, day of the dormition of Virgin Mary, and August 16, day of the Holy Cloth. Monks remained at the monastery until the beginning of the 20th c. During the last years before the invasion the priest of St. Irene Iacovos Kirkos used to perform the religious service on Mondays.

Ξωκλήσια του Καραβά

Μέσα στα δημοτικά όρια του Καραβά υπάρχουν δεκατέσσερα ερειπωμένα εκκλησάκια.

Τρία από αυτά, ο Άγιος Κυριάκος ή κοινώς Άγος Κουταλάρης στους Μύλους, ο Αρχάγγελος στην Παλιά Βρύση και ο Άγιος Πέτρος είναι εντελώς καταστρεμμένα. Τα τελευταία χρόνια ο Άγιος Πέτρος, κοντά στο νεκροταφείο του Καραβά, ξανακτίστηκε με έρανο ανάμεσα στους απόδημους Καραβιώτες της Αμερικής.

Η εκκλησία του Αγίου Αντωνίου στην Έξω Γειτονιά διατηρούσε την αψίδα του ιερού και μέρος από τους τοίχους. Σήμερα αυτή η αψίδα έχει καταρρεύσει.

Στην Πάνω Γειτονιά υπήρχαν τρία εκκλησάκια. Το μισοκατεστραμμένο, μέχρι το 1974, εκκλησάκι της Αγίας Μαρίνα με τοιχογραφίες του 12ου αιώνα έχει κατεδαφιστεί πλήρως από το κατοχικό καθεστώς της Τουρκίας.

*Το παρεκκλήσι της Παναγίας Γαλατερούσας σήμερα
The chapel of Panagia Galaterousa today*

*Τοιχογραφίες από το ξωκλήσι της Παναγίας Γαλατερούσας, 2008
The frescoes of Panagia Galaterousa, 2008*

24

Ο Άγιος Πέτρος σήμερα – The chapel of St. Peter today

*Ο Άγιος Αντώνης σήμερα
The ruins of St. Antonios today*

Στην ίδια περιοχή συναντούμε το ερειπωμένο εκκλησάκι του Αγίου Παντελεήμονα. Ανάμεσα στα λεμονόδεντρα βρίσκουμε τα ερείπια του Αγίου Ανδρονίκου, που σήμερα έχει μετατραπεί σε κοτέτσι.

Δυτικά του Καραβά, πάνω στο βουνό, βρίσκεται το λαξευτό παρεκκλήσι της Αγίας Γαλατερούσας με παλιές τοιχογραφίες και ανάγλυφα παλαιοχριστιανικά σύμβολα. Πιο ψηλά στο βουνό, τη Γομαρίστρα, βρίσκεται το εκκλησάκι του Αγίου Παύλου. Εκεί, κατά την παράδοση, κατέφυγε ο Απόστολος Παύλος μετά το πετροβολισμό του από τους κατοίκους.

Ανατολικά, κοντά στη θάλασσα, σε μια θαυμάσια τοποθεσία βρίσκονται τα ερείπια του μεταβυζαντινού μικρού ναού του Αγίου Ανδρέα.

*Το ξωκλήσι του Αγίου Αντωνίου πριν το 1974
The chapel of St. Antonios before 1974*

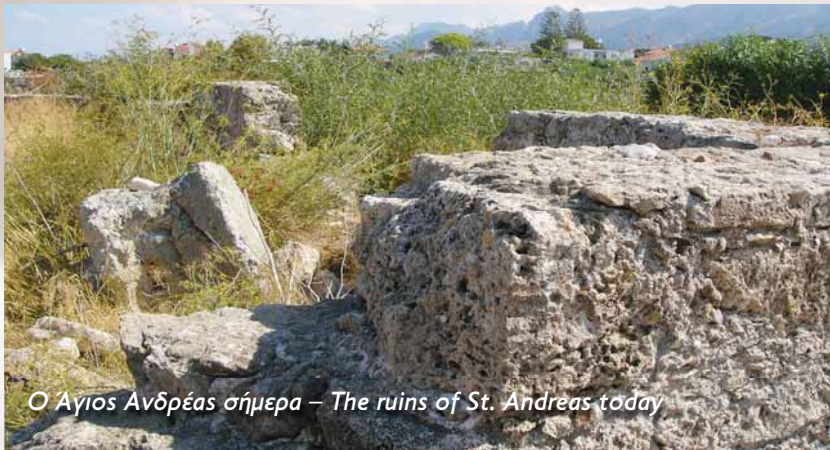
Chapels of Karavas

In the Municipal boundaries of Karavas there are the ruins of 14 chapels.

Three of these, St. Kyriakos or St. Koutoularis near the Mills, Archangel close to "Palia Vrysi" and St. Peter are completely destroyed. Over the past years, St. Peter's church, near the cemetery of Karavas, has been rebuilt with the contribution of the immigrants from Karavas living in the USA.

The ruins of the church of St. Antonios in Exo Gitonia maintained the apse of the sanctuary and part of the walls. The apse has collapsed.

In Pano Gitonia there were three chapels. St. Marina was a semi-ruined chapel in 1974, on the walls of which one could admire the 12th c. frescoes. Unfortunately the chapel has been destroyed by the Turkish forces.

Ο Άγιος Ανδρέας σήμερα – The ruins of St. Andreas today

Ο Άγιος Παύλος σήμερα – The ruins of St. Paul today

In the same area the chapel of St. Panteleimonas stood some years ago. Among the lemon trees there was the chapel of St. Andronikos, which today has been turned into a hen pen.

To the west of the town, on the mountain, still stands the carved chapel of Panagia Galaterousa, with old frescoes and anaglyphs of early Christian symbols.

Higher up on the mountain, in the area called Gomatistra, is the chapel of St. Paul. According to tradition, it was the place where Saint Paul fled after he was stoned by the Lambousa inhabitants.

To the east of the town, in a magnificent location near the sea, still exist the ruins of the post-Byzantine small church of St. Andreas.

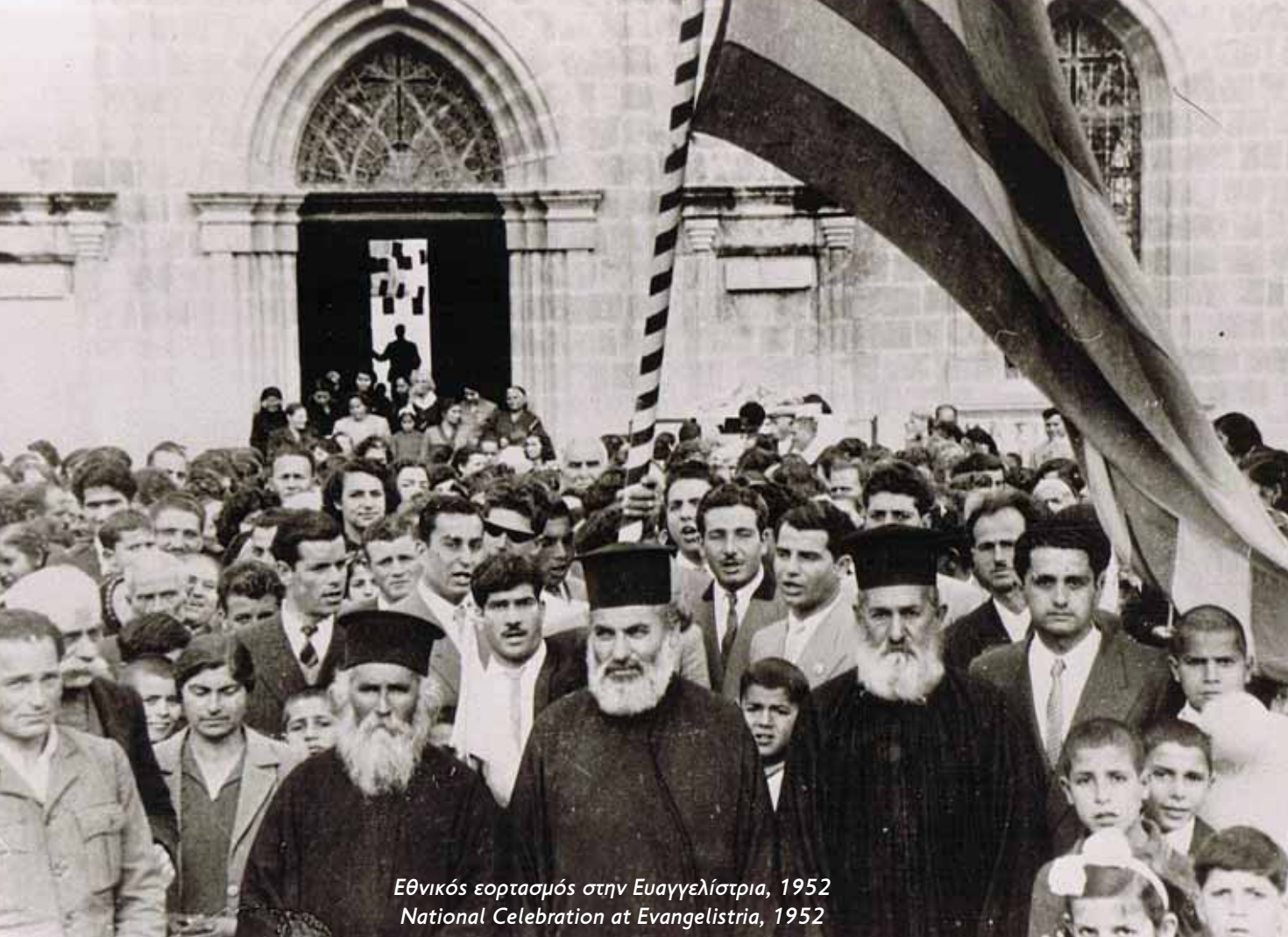

*Το ξωκλήσι της Αγίας Μαρίας πριν το 1974
The chapel of Saint Marina before 1974*

*Ο Άγιος Ανδρόνικος σήμερα
Agios Andronikos today*

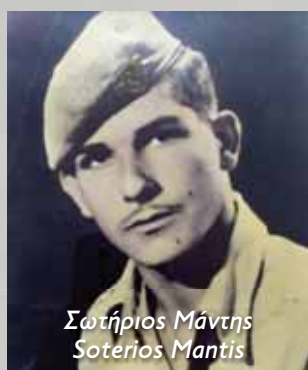
Εθνικός εορτασμός στην Ευαγγελίστρια, 1952
National Celebration at Evangelistria, 1952

Εθνική προσφορά

Αξιοσημείωτη ήταν η προσφορά της κωμόπολης του Καραβά σε όλους τους αγώνες του Ελληνικού Έθνους για ελευθερία. Το 1821 οι Καραβιώτες και οι Λαππιθιώτες εφοδίασαν τον Κανάρη με τρόφιμα και χρήματα για τον αγώνα. Επίσης, Καραβιώτες συμμετείχαν στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, στους Βαλκανικούς Πολέμους του 1912-13, στον Α' και Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και στον Απελευθερωτικό Αγώνα 1955-59. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στους Βαλ-

κανικούς Πολέμους συμμετείχαν 65 εθελοντές και ότι στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο πολέμησαν πάνω από 150 Καραβιώτες.

Σε αναμνηστική πλάκα για τους πεσόντες που ήταν εντοιχισμένη στην Α' Αστική Σχολή Καραβά αναφέρονται τέσσερις πεσόντες, δυο στους Βαλκανικούς Πολέμους και δυο στις μάχες του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Αντίγραφο της πλάκας αυτής εντοιχίστηκε στο οίκημα του Πολιτιστικού Ιδρύματος Καραβιωτών.

Σωτήριος Μάντης
Soterios Mantis

Σταύρος Σιδεράς
Stavros Sideras

Κυριάκος Γεττίμης
Kyriacos Yettimis

Μιχαήλ Μιχαήλ
Michael Michael

Οι οκτώ ήρωες αξιωματικοί και οπλίτες με καταγωγή τον Καραβά που θυσιάστηκαν την περίοδο της Τουρκικής εισβολής

Contribution to the Nation's struggles for freedom

27

Karavas' participation in all the struggles of the Greek Nation for freedom was significant. Noteworthy is the town's contribution to the 1821 Greek revolution for independence against the Ottomans, when the area's residents supplied Konstantinos Kanaris with food and money. Moreover, a great number of young men from Karavas joined the Greek army in the war against Turkey in 1897 and the 1912-1913 Balkan Wars. They also fought in the two World Wars and the 1955-59 EOKA liberation struggle. It

must be noted that 65 men from Karavas were recruited as volunteers in the Greek army during the Balkan wars and more than 150 residents of Karavas fought in the Second World War.

On a memorial marble plaque, placed on a wall at the First Urban School of Karavas, the names of four heroes who sacrificed their lives during the Balkan Wars and the First World War were carved. A replica of the plaque was placed on the wall of the building of the Karavas Cultural Foundation in 2017.

Σωτήρης Σολωμού
Soteris Solomou

Μιχαλάκης Ζαμπάς
Michalakis Zambas

Σαββάκης Σάββα
Savvakis Savva

Παναγιώτης Χατζηλούκας
Panayiotis Hatziloukas

The eight soldiers from Karavas who sacrificed their lives during the 1974 Turkish invasion

Η Τουρκική Εισβολή

Στις 20 Ιουλίου 1974 ο Καραβάς έμελλε να είναι ο πρωτομάρτυρας της τουρκικής εισβολής. Οι Τούρκοι αποβιβάστηκαν στην παραλιακή περιοχή του «Πέντε Μίλι» χωρίς να συναντήσουν καμιά οργανωμένη στρατιωτική αντίσταση.

Οι λιγοστές δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς και ειδικά οι δυνάμεις του 286 μηχανοκίνητου τάγματος πεζικού και του 251 τάγματος πεζικού που έσπευσαν στην περιοχή, δεν μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους εισβολείς, οι οποίοι είχαν ήδη αποβιβάσει.

Οι κάτοικοι του Καραβά οργάνωσαν αυτοσχέδια αμυντική διάταξη για προστασία της κωμόπολης από την παραλιακή περιοχή «Εξι Μίλι» μέχρι τον Πενταδάκτυλο με επικεφαλής τον Καραβιώτη Γιάννη Κ. Κίτσιο. Η αντίσταση και η επαγρύπνηση κράτησε μέχρι της 6 Αυγούστου, όταν σε περίοδο εκκευρίας οι Τούρκοι εξαπέλυσαν μεγάλη

επίθεση από ξηρά και θάλασσα και κατέλαβαν τις κωμοπόλεις Καραβά και Λάπηθο. Οι δυνάμεις της Εθνικής Φρουράς δεν ξεπερνούσαν τους 300 άνδρες, η πλειοψηφία των οποίων ανήκε στο 256 τάγμα πεζικού. Στις μάχες που έγιναν καταγράφονται πολλές περιπτώσεις αξιωματικών και οπλιτών που έπεσαν στο πεδίο της μάχης με ηρωισμό και αυταπάρνηση.

Πολλοί Καραβιώτες πολέμησαν σε άλλες περιοχές της Κύπρου. Συνολικά για την κωμόπολη Καραβά και τα περίχωρα καταγράφονται 58 περιπτώσεις στρατευσίμων και αμάχων που έπεσαν στο πεδίο της μάχης ή δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ την περίοδο της εισβολής.

Μετά την κατάληψη του Καραβά ένας μικρός αριθμός Καραβιωτών παρέμεινε εγκλωβισμένος, εκδιώχτηκε όμως σταδιακά μέχρι τον Αύγουστο του 1976.

The Turkish Invasion

Karavas was the first victim of Turkey's invasion. The Turkish invaders first landed on the coastal area of the town, known as "Pente Mili", on July 20, 1974, without encountering any organized military resistance.

The small number of forces of the Cyprus National Guard and especially the men of 286 and 251 Infantry Battalion which rushed to the area could not fight off the invaders, who had already landed.

The inhabitants of Karavas, under the leadership of Yiannis K. Kitsios from Karavas, improvised a defensive line in order to protect the town, extending from the coastal area of "Exi Mili" up to the hills of the mountain. Their resistance lasted

until August 6th, when the Turks managed to capture the entire area of Karavas and Lapithos during the ceasefire. The Cypriot men of the National Guard in the area did not exceed 300, most of which belonged to the 256 Infantry Battalion. During the 1974 battles, many officers and enlisted men lost their lives fighting heroically the Turkish invaders.

A lot of people from Karavas also fought in other parts of Cyprus. A total of 58 Karavas residents lost their lives in battle or were killed in cold blood during the invasion. After the capture of the town by the Turkish army a small number of residents remained trapped in the town; they were all gradually expelled by August 1976.

Ο Καραβάς σήμερα

Σήμερα, στον Καραβά κατοικούν Τουρκοκύπριοι καθώς και έποικοι που μεταφέρθηκαν από την Τουρκία, οι οποίοι σφετερίζονται και χρησιμοποιούν τις περιουσίες των Καραβιωτών.

Όλες οι εκκλησίες και τα παρεκκλήσια του Καραβά είναι βεβηλωμένα και κατεστραμμένα. Η κεντρική εκκλησία της Ευαγγελίστριας λειτουργεί ως τζαμί. Η αρχαιολογική περιοχή της Λάμπουσας βρίσκεται εγκαταλελειμμένη χωρίς συντήρηση και πολλά αντικείμενα ανεκτίμητης αξίας έχουν κλαπεί ή καταστραφεί.

Σε πολλές περιουσίες των Ελληνοκυπρίων κατοίκων του Καραβά έχουν οικοδομηθεί παράνομα κτίρια και άλλες κατασκευές με στόχο να εδραιωθεί το παράνομο καθεστώς, το οποίο καταβάλλει συστηματική προσπάθεια για εξάλειψη κάθε ίχνους που φανερώνει τον ελληνικό πολιτισμό και το ιστορικό παρελθόν της περιοχής.

Karavas Today

Today Karavas is occupied by the Turkish army and inhabited by Turkish Cypriots, as well as settlers brought from Turkey. All of the above reside in illegally seized Greek Cypriot properties.

All the churches and the chapels have been desecrated or destroyed. The central church of Evangelistria is now used as a mosque. The archaeological site of Lambousa lies abandoned without conservation. Many precious objects and other archaeological treasures have either been stolen or destroyed.

Buildings and other structures have been illegally constructed on many Greek Cypriot properties, aiming at consolidating the illegal regime, which is systematically trying to wipe out any trace of Greek-Cypriot civilization and the area's historic past.

Οι Καραβιώτες σήμερα

Οι κάτοικοι του Καραβά σήμερα, βρίσκονται διασκορπισμένοι στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου και σε χώρες του εξωτερικού, όπως την Αμερική, τη Μ. Βρετανία, την Αυστραλία και τη Νότιο Αφρική.

Τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, οι Καραβιώτες έχουν οργανωθεί σε συλλόγους και σωματεία με πολύ αξιόλογη δράση. Στην Κύπρο ιδρύθηκε το Προσφυγικό Σωματείο «Ο Καραβάς», στο Λονδίνο ο «Σύνδεσμος Λαπήθου, Καραβά και Περικιών», στη Μελβούρνη το Σωματείο «Λάμπουσα» Μελβούρνης και στις ΗΠΑ λειτουργεί εδώ και σχεδόν ένα αιώνα το Σωματείο «Λάμπουσα» Αμερικής.

Όπου κι αν βρίσκονται οι Καραβιώτες διατηρούν τα έθιμα και τις παραδόσεις τους. Ο χαρακτηριστικός χορός του Λεμονιού του Καραβά εξακολουθεί να διοργανώνεται κάθε χρόνο όπου υπάρχουν Σωματεία των Καραβιωτών.

The Residents of Karavas today

Nowadays the legal residents of Karavas are scattered in the government-controlled areas of Cyprus and in countries like the United States of America, Great Britain, Australia and South Africa.

The people of Karavas have organised themselves, in Cyprus and overseas, into associations and clubs with significant activities. The refugee association "Karavas" was established in Cyprus, the "Lapithos, Karavas and Suburbs Association" in the UK, the "Lambousa Melbourne Association" in Australia and the "Lambousa Cypriot American Association" in the USA. Wherever they are, the people of Karavas preserve their customs and traditions. The most traditional event of Karavas called "The Lemon Dance" is organised every year by all the Associations, in Cyprus and abroad.

Βασικός στόχος είναι η ελεύθερη επιστροφή στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου μέσα από μια δίκαιη και βιώσιμη λύση, όπου τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των κατοίκων να είναι κατοχυρωμένα.

Για τον σκοπό αυτό διοργανώνονται διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες, οι οποίες συνδέονται με την ιστορία και τον πολιτισμό, τις παραδόσεις, τα ήθη και τα έθιμα του Καραβά.

The main goal of their existence is the assistance to the efforts to return to the occupied areas of Cyprus through a just and viable solution, where all human rights are safeguarded.

For this purpose, they organize various events to highlight the history, culture and traditions of Karavas.

Όλα τα οργανωμένα σύνολα, ο Δήμος Καραβά, το Προσφυγικό Σωματείο «Ο Καραβάς», το Πολιτιστικό Ίδρυμα Καραβιωτών, η Σχολική Εφορεία Καραβά, η Αθλητική Ένωση Καραβά «Λάμπουσα», η Νεολαία του Δήμου και οι Ναυτοπρόσκοποι του Καραβά, στεγάζονται στο ιδιόκτητο οίκημα του Πολιτιστικού Ιδρύματος Καραβιωτών στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου, μακριά από τη φυσική τους έδρα, κτίριο που ανέγειραν οι πρόσφυγες Καραβιώτες στον Στρόβολο.

All the organisations of Karavas in Cyprus, the Municipality, "The Karavas Refugee Association", the Karavas Cultural Foundation, the School Board, the Sports Union "AEK", the Youth Council and the Sea Scouts are housed away from home, at the premises of Karavas Cultural Foundation, in Strovolos, Nicosia. The building was constructed with the contribution of the people of Karavas.

ΕΚΔΟΣΗ: ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΑΒΑ

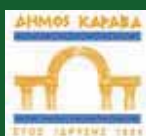
ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: Νίκος Χατζηστεφάνου, Πίτσα Πρωτοπαπά
Γιάννης Παπαϊωάννου, Χριστόφορος Χριστοδουλίδης
Χρυσάνθη Επιφανίου, Ανδρέας Χαραλάμπους, Έμιλυ Καραϊσκού

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Έλενα Κύρου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ & ΕΚΤΥΠΩΣΗ: THEOPRESS LTD

ISBN 978-9963-9948-4-7

Έκδοση Δήμου Καραβά
www.karavas.org.cy